

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Aneurin Bevan
University Health Board

Gwybodaeth i Gleifion

Cael biopsi o'r Afu trwy Wythïen y Gwddf (TJLBx)

Cyfarwyddiaeth Radioleg

Cyflwyniad

Mae'r daflen hon yn dweud wrthyfych am gael biopsi o'r afu trwy wythïen y gwddf. Mae'n esbonio beth sydd ynghlwm wrth y driniaeth hon a beth yw'r risgiau posibl. Ni fwriedir iddi gymryd lle trafodaeth wybodus rhyngoch chi a'ch meddyg, ond gall fod yn fan cychwyn ar gyfer trafodaeth o'r fath. Os oes gennych unrhyw gwestiynau am y broses, gofynnwch i'r meddyg sydd wedi eich cyfeirio chi neu'r adran sy'n mynd i'w gyflawni.

Beth yw biopsi o'r afu trwy wythïen y gwddf?

Mae biopsi o'r afu yn broses lle caiff sbesimen fach iawn ei gymryd o'r afu i'w harchwilio o dan ficrosgop. Yn y rhan fwyaf o achosion, cymerir biopsi o'r afu trwy'r croen trwy basio nodwydd fain drwodd i'r afu.

Mae biopsi o'r afu trwy wythïen y gwddf (TJLBx) yn ffordd arall o gael sbesimen o'r afu trwy basio'r nodwydd trwy'r wythïen yn y gwddf (gwythïen y gwddf). Defnyddir y dull hwn gyda chleifion sy'n profi ceulo annormal yn y gwaed neu hylif yn cronni yn yr abdomen. Nod y dechneg hon yw lleihau'r risg o waedu ar ôl y biopsi.

Pam mae angen TJLBx arnoch chi?

Mae'r meddygon sy'n gofalu amdanoch wedi penderfynu bod angen biopsi o'r afu arnoch i gael rhagor o wybodaeth am broblem eich afu. Bydd y wybodaeth a geir o'r biopsi yn helpu'r meddygon i drin eich cyflwr.

Oes unrhyw risgiau?

Mae biopsi o'r afu trwy wythïen y gwddf yn broses ddiogel, ond fel gydag unrhyw broses feddygol mae rhai risgiau a chymhlethdodau a all godi. Mae'r risg gyffredinol o broblem a fydd yn arwain at angen am driniaeth bellach yn isel (1–2%).

Y prif risg yw gwaedu ar ôl y biopsi. Fodd bynnag, mae gan TJLBx risg is o waedu na biopsi confensiynol o'r afu a gymerir trwy ochr yr abdomen.

Pwy sydd wedi gwneud y penderfyniad hwn?

Mae'r ymgynghorydd sy'n gyfrifol am eich gofal a'r radiolegydd ymyriadol sy'n cyflawni'r driniaeth wedi trafod eich achos ac yn teimlo mai dyma'r opsiwn gorau. Fodd bynnag, byddwch chi hefyd yn cael cyfle i fynegi eich barn ac os, ar ôl trafod â'ch meddygon, na fyddwch chi am gael y driniaeth, yna gallwch benderfynu yn ei herbyn.

A oes angen i chi wneud unrhyw baratodau arbennig?

Fel arfer caiff TJLBx ei gynnal fel triniaeth achos dydd o dan anesthetig lleol. Efallai y gofynnir i chi beidio â bwyta am bedair awr cyn y driniaeth, er efallai bydd modd i chi barhau i yfed hylifau clir fel dŵr. Efallai y cewch gyffur tawelu i leddfu unrhyw bryder, yn ogystal â gwrthfotig.

Os yw eich gwaed yn ceulo mewn ffordd annormal, efallai y cewch drallwysiadau gwaed arbennig i geisio cywiro hyn. Os oes gennych unrhyw bryderon ynghylch cael trallwysiadau gwaed, dylech drafod y rhain â'ch meddyg.

Os oes gennych unrhyw alergeddau neu os ydych wedi cael adwaith i'r llifyn (cyfrwng cyferbyniol), **rhaid** i chi ddweud wrth y staff radioleg cyn i chi gael y prawf.

Pwy welwch chi?

Tîm sydd wedi'i hyfforddi'n arbennig dan arweiniad radiolegydd ymyriadol o fewn yr adran radioleg. Mae gan radiolegwyr ymyriadol arbenigedd arbennig mewn dehongli'r delweddau a defnyddio delweddu i dywys cathetrau a gwifrau i helpu i gael diagnosis a thriniaeth.

Ble bydd y driniaeth yn digwydd?

Yn yr ystafell angiograffeg neu'r theatr; mae hon fel arfer o fewn yr adran radioleg. Mae hyn yn debyg i theatr lawdriniaeth lle mae offer pelydr-X arbenigol wedi'i osod.

Beth sy'n digwydd yn ystod TJLBx?

Byddan nhw'n gofyn i chi dynnu eich dillad a gwisgo gŵn ysbyty. Bydd canwla bach (tiwb tenau) yn cael ei roi mewn gwythïen yn eich braich.

Cyflawnir y driniaeth gan ddefnyddio anesthetig lleol ac, yn aml, gyffur tawelu. Bydd y croen ar ochr y gwddf yn cael ei swabio a'i orchuddio â thywelion di-haint. Bydd y croen yn cael ei fferru ag anaesthetig lleol.

Unwaith y bydd y croen wedi fferru, caiff tiwb bach (cathetr) ei fewnosod yn y wythïen ar ochr y gwddf. Defnyddir peiriant pelydr-X i dywys y cathetr i'r wythïen yn yr afu ac yna i dywys y nodwydd i'r afu. Fel arfer, cymerir dau i dri sbesimen biopsi.

A fydd y driniaeth yn boenus?

Pan fydd yr anaesthetig lleol yn cael ei chwistrellu, bydd yn llosgi am gyfnod byr, ond mae hyn yn diflannu'n fuan. Pan gaiff y cathetr ei osod yn yr afu, efallai y cewch boen mud yn yr ysgwydd dde. Bydd hyn yn diflannu ar ôl i'r tiwb gael ei dynnu. Mae rhai pobl yn teimlo pinsiad miniog y tu mewn i'r abdomen wrth i'r biopsi gael ei gymryd, ond dim ond 1–2 eiliad y bydd hyn yn para.

Faint o amser bydd y broses yn ei gymryd?

Mae pob claf yn wahanol, ac nid yw bob amser yn hawdd ei ragweld; fodd bynnag, dylech chi ddisgwyl fod yn yr adran radioleg am tua awr yn gyfan gwbl.

Beth sy'n digwydd wedyn?

Cewch eich cludo'n ôl i'ch ward ar droli. Bydd nyrsys ar y ward yn cynnal profion rheolaidd, fel cofnodi eich pwls a'ch pwysau gwaed, i sicrhau nad oes unrhyw broblemau. Fel arfer, byddwch yn aros yn y gwely am ychydig oriau nes y byddwch yn gwella. Gan dybio eich bod yn teimlo'n dda, byddwch fel arfer yn cael eich rhyddhau yr un diwrnod.

Sut byddaf yn cael y canlyniadau?

Bydd y sbesimenau biopsi yn cael eu hanfon i'w harchwilio. Unwaith y bydd y canlyniadau ar gael, bydd eich meddygon yn trafod y rhain â chi.

Yn olaf

Dylai rhai o'ch cwestiynau fod wedi cael eu hateb gan y daflen hon, ond cofiwch mai dim ond man cychwyn yw'r daflen i'r drafodaeth am eich triniaeth â'r meddygon sy'n gofalu amdanoch. Sicrhewch eich bod yn fodlon eich bod wedi cael digon o wybodaeth am y driniaeth.

Am ragor o wybodaeth cysylltwch ag:

Adran Radioleg Ymyriadol ar: 01633 493441

Paratowyd y daflen hon gan Gymdeithas Radioleg Ymyriadol Prydain (BSIR) a Grŵp Cyswllt Cleifion Radioleg Clinigol (CRPLG) Coleg Brenhinol y Radiolegwyr. Cymeradwywyd gan Fwrdd y Gyfadran Radioleg Glinigol: 25 Chwefror 2011

**"Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg /
This document is available in English".**